

Zondagsschoolboekje

Titel: Toch de sterkste

Auteur: H. te Merwe

Illustrator: Jan Wiegman

Uitgever: G.F. Callenbach, Nijkerk

Druk: 1

Jaar van uitgave: 1929

TOCH DE STERKSTE

I.

IN DE KLAS.

„De hoogste" had leesles.

Achter zijn tafeltje zat meneer Doppers, de bovenmeester. Hij overzag af en toe de klas, maar meer uit gewoonte, dan wel omdat hij behoefde te denken, dat z'n jongens en meisjes niet zouden opletten. Wat dat betreft, had meneer gerust al den tijd in zijn boek kunnen meelezen, want het verhaal, waar ze aan bezig waren, pakte de kinderen heelemaal.

„Het geheimzinnige huis" lazen ze, van Gordeau.

Jans Koning stond achter den lessenaar; ze las wat een-tonig, en hier en daar, als er een onbekender woord stond, stotterde ze soms. Dan keek er één in de klas even op; ge-stoord in zijn volgen van de gebeurtenissen in het boek.

„Léés dan beter," mompelde Kees Brouwer in zichzelf, toen Jans weer een zin heelemaal verkeerd las, en meneer verbeteren ging. Het meisje probeerde het na te doen; den eersten keer lukte dat niet te best, en wéér deed meneer Doppers voor. Nù lukte het Jans beter — en ze kon „door" gaan.

Sommige kinderen hadden hoog-gekleurde wangen, zoo waren ze „in" het verhaal.

Die Henk van Berge, die er in voorkwam, was een echte gemeenerd. Zelf had ie altijd postzegels gestolen op kan-toor, om geld te hebben voor snoeperijtjes en sigaretten, en nu probeerde-n-ie, om de schuld op Flip Weeldersma te gooien.... Als hem dat lukte....

In de klas

9

De jongen las rustig; hij haastte zich niet, om 'n heel eind te komen. Daardoor vergiste hij zich ook niet, en zonder dat meneer hem behoefde te onderbreken, mocht hij wel twee, drie bladzijden doorgaan. Toch waren z'n ge-dachten niet heelemaal er bij; een beetje wrevelige stem-ming voelde hij onder z'n lezen; dat kwam door het vragen van Wim zoo straks.

„Hoe von' je dat van Wim?" fluisterde hij tegen z'n buurman, Jan de Bruyn, zodra hij weer in de bank zat.

„Och!" fluisterde Jan terug. Hij wist zoo gauw niets anders te zeggen, maar Kees ging door:

„Dat doet ie natuurlijk, om een wit voetje te krijgen!"

„Niet spreken, jongens!" kwam een waarschuwing van achter het tafeltje, en de beide jongens keken weer ijverig in hun boek.

Martien Goossens las nu — dat was ook een goed lezer, al had ie nog nooit, zooals Kees, een 9 gehaald.

't Kwam toch lekker uit, wie die postzegels had gestolen. Henk van Berge viel leelijk door de mand, en de meesten vonden het niet meer dan zijn verdiende loon, dat de chef hem wegjoeg. Het was nog mooi, dat deze beloofde, eens met den jongen z'n moeder te komen praten — afijn, dat deed die meneer Van Derben natuurlijk in de eerste plaats om die moeder.

„Ga zitten, Martien."

Het hoofdstuk was uit, en de leesboeken werden dicht-geslagen en opgehaald.

Dierkunde-les.

De vogels kwamen aan de beurt — een plaat, waar er verscheidene op stonden, hing aan den kaarten-stander voor de klas.

Meneer Doppers vertelde. Hoe de leeuwerik zijn nest heeft in het gras, en hoe hij al zingend en tierclierend om-hoog stijgt naar de blauwe lucht, om daar een poos te blijven hangen en dan ineéns naar beneden te schieten — zzzzt — en in het weidegras te verdwijnen....

„Jullie moet er eens op letten, als je buiten bent," zei hij.

Daar kwamen de vingers, drie — vijf — zes tegelijk!

8

Toch de sterkste

Maar gelukkig, Flip nam geen postzegels weg! Zou 't nu uitkomen, wie de eigenlijke dader was?

„Zoover, Jans," brak meneer Doppers opeens het lezen af. „Ga zitten."

Het meisje liep naar haar plaats — meneer schreef een cijfer in de lijst, en, zonder nog op te kijken, zei hij alvast: „Kees Brouwer."

Kees liep naar den lessenaar; tegelijk zwaaide in de mid-delste rij een hand omhoog. Meneer zag het.

„Wel, Wim?" vroeg hij.

„Meneer, hier staat „procuratie-houder". Wat is dat?"

De onderwijzer knikte goedkeurend.

„Flink, dat je dat vraagt, Wim," prees hij. „De anderen moesten het nu eigenlijk allemaal weten, want niemand anders stak een vinger op...."

Een paar lachten verlegen; Kees, achter den lessenaar, keek strak in z'n boek; zocht vast, waar hij beginnen moest.

„Weet iemand het?"

Eén vinger kwam, meer niet.

„Zeg het dan maar, Piet."

„Een procuratie-houder is iemand, die op kantoor is," zei Piet Versteegh, „een voorname."

„Heel precies is het niet, maar 't gaat den goeden kant uit. Weet iemand het beter?"

Niemand wist het.

„Kijk eens aan," zei meneer. „Dus jullie leest allemaal over zoo'n woord heen.... Net Wim heeft het gevraagd." Hij wachtte een moment, en legde toen uit:

„Een procuratie-houder is iemand, die op een kantoor den patroon vertegenwoordigt, als die er niet is, en in naam van den patroon brieven en stukken mag teekenen."

Kees vond het allang goed. Wat deed dat joch met zoo'n vraag te komen! Die had nu altijd zoo iets!

Gelukkig, meneer zei:

„Lezen, Kees. En denk er om: je best doen, hoor!"

Nu, dat deed Kees. Want hij las graag, en hij kón goed lezen. Altijd 8 of 9 op zijn rapport, en dat gaf meneer Doppers niet gauw.

10

Toch de sterkste

„Hebben jullie het wel eens gezien? Nu, vertel dan maar. Jij eerst, Jan."

En Jan vertelde. Dat hij eens, in de vakantie, met z'n broer op een fietstocht was geweest, 's morgens vroeg al. Toen waren ze langs een weiland gekomen — en daar zaten leeuweriken! Wel met vier, vijf tegelijk gingen ze de lucht in, al maar hooger stijgend.... Je kon ze haast niet meer volgen met de oogen, maar als je stil luisterde, hoorde je hun gefluit hangen hoog boven het veld. En plotseling — dan was het net, of er een naar beneden viel; was het beestje laag bij den grond, dan zeilde het een eind boven het gras heen en verdween ineens tusschen de halm. Jan had er met zijn broer wel een kwartier naar staan kijken en luisteren.

„Waar is die wei?" vroeg Anneke Verstraeten, en Jan legde uit:

„Dan moet je eerst den molen van Rijkxen voorbij, en dan die brug over, je weet wel...."

Anneke knikte.
 „Nou, en dan een eindje voorbij die groote boerderij, waar dat oievaarsnest is.”
 „Wou je ook eens gaan kijken, Ans?” vroeg meneer.
 „Ik ga ook!” zei Wim Donckers.
 „D'r wordt je niks gevraagd,” gromde Kees.
 Wim scheen het niet te hooren, maar meneer wel. Die keek z'n klantje 'n oogenblik aan, doch hij zei niets.
 „Ik heb thuis een album met allerlei vogels er in,” vertelde Wim.
 „Opgezette?” Dat was Kees weer. Maar Wim scheen geen erg te hebben in Kees' bedoeling; hij nam de opmerking voor ernst, en zei:
 „Nee, natuurlijk niet. Plaatjes, bedoel ik.”
 „Net als Verkade's?” vroeg Leen Horsting.
 „Deze zijn van de thee, van de Tik-Taks thee. Die heeft m'n moeder altijd, en voor de zakjes kun je plaatjes ruilen,” lichtte Wim hem in.
 „Is 't mooi?” wou Jans weten.
 „Nou!”
 „Breng 't es mee.”
 „Als 't mag van meneer?” en Wim keek vragend naar den onderwijzer.
 „De volgende Dierkunde-les dan,” zei die.
 Hij had z'n jongens even laten gaan, maar maakte nu een einde aan hun gepraat en gevraagd: „We gaan door met de les. — Rustig weer opletten.”
 Hij ging verder met vertellen en uitleggen, maar Kees was er niet heelemaal bij. Die keek soms naar Wim, op de bank schuin voor hem, en z'n blikken waren verre van vriendelijk.
 Wat dat ventje zich al niet verbeeldde!
 Hij was pas een blauwen Maandag op school; 'n week of twee. Uit 'n dorp op de klei was hij gekomen; Horstberg heette het. Waar het precies lag, wist Kees niet, en het kon hem niet schelen ook. Hij wou, dat de heele Wim Donckers daar maar gebleven was!
 Ze hadden hier op school zoo'n leuk troepje vriendjes,

te houden. Daar zal wel niemand op tegen hebben?”
 „Nee, meneer! Neel! Neel!” klonk het. Een riep geestdriftig: „Ja! Hè ja!”
 „Ben jij er tegen, Leen?” vroeg meneer lachend. „Je roept zoo „ja!””
 „Ik bedoel den leeswedstrijd,” wilde Leen z'n roepen verduidelijken, maar hij voelde, toen hij het zei, dat de zaak er niet duidelijker door werd. Meneer lachte weer.
 „Ik begrip je wel, hoor!” zei hij. „Je bent er niet tegen, hè?”
 Nee, Leen was er niet tegen. Hij vond het prachtig, en toen meneer Doppers als prijs een boekje uitloofde, „Ouwe Bram” van Van de Hulst, nam Leen zich voor, zijn uiterste best te doen. Hij wist wel, dat er nog verscheidene andere goede lezers in de klas zaten — dat hij lang niet altijd de allerbeste was, maar... je kon nooit weten!

Na het danken ging de klas rustig de gang op. Meneer Doppers wilde dat zoo; hij had een hekel aan gehaast en gedring, om maar het eerst buiten te zijn. Bij de deur staande, liet hij zijn jongens en meisjes langs zich heen gaan; knikte eens extra tegen den een, zei 'n woord of wat tegen den ander...

Kees keek naar hem op, bij het langs gaan.

„Zoo, Kees.”
 Meer zei meneer niet, en — keek hij anders dan gewoon? Kees wist het niet, want Kees moest doorloopen... Maar hij herinnerde zich heel best, dat meneer het straks terdege had gezien, dat hij niet oplette.

„Wil jij even een stapel schriften voor me thuis brengen, Leen?” hoorde hij meneer vragen.

Toen hij, met een vlug omdraaien van het hoofd, keek, zag hij, dat Leen Horsting weer de klas inging; zeker om even te wachten.

„Opschieten met kleeden!” kommandeerde meneer. „En dan in de rij!”

Hij wachtte 'n paar minuten.

„Allen klaar? — Ja. — Vooruit dan!” en in de pas liep

en de klas was óók plezierig. Gewéést tenminste, tot Wim kwam. Die had een branie en een drukte in de klas, van wat ben je me.

Dat je tegen elkaar opwerkte, dat je „vocht” om hooge cijfers en om nummer één te zijn; dat was natuurlijk. Als je een flinke vent was, deed je dat.

Maar dan eerlijk! En niet probeeren, 'n wit voetje te krijgen! O zoo! Net als met dat album. Opschepperij, hij met z'n Tiktak-plaatjes! 't Zou me wat wezen! Afijn — meebrengen deed ie het, volgenden keer.

Kijk, daar had je zijn vinger weer. — „Daar staat óók 'n plaatje van in mijn album, meneer!” zei Wim luid-op, nog eer meneer Doppers hem verlof tot spreken had gegeven. Kees wist niet eens, wáárvan dat plaatje was: hij had z'n gedachten heel niet bij de les gehad en wist niet, over welken vogel het laatste was gesproken.

„Da's prachtig, Wim,” zei meneer, „maar je mag niet voor je beurt spreken.”

„O zoo! Die zit!” dacht Kees vergenoegd, en hij genoot, toen Wim, met 'n kleur, rustig zitten ging.

Dat had dat joch nou altijd: direct maar door de klas roepen, éér een ander wat kon zeggen... Fijn, dat ie nou eens een standje er voor kreeg.

„Let op,” stootte Jan hem aan. Kees schrok, keek in de richting van den lessenaar. — Goed, dat Jan hem had gewaarschuwd; de oogen van meneer zag hij strak op zich gericht, en al vertelde de meester rustig verder, Kees voelde, dat hij naar hem had staan kijken.

Nu meneer zag, dat de jongen weer oplette, lieten zijn oogen hem los.

Het was bij vieren — de les moest ophouden.

Meneer nam de plaat van den stander, en zette ze tegen den muur. Na vieren zou hij ze opbergen in de platenkist, die in lokaal 5 stond.

„Luister eens, jongens en meisjes.”

Hé, daar kwam wat bijzonders! Dat hóórde je aan meneer z'n stem! En ja hoor!

„Ik had gedacht, volgende week of zoo, een leeswedstrijd

de rij de schoolgang door, de groote buitendeur uit, de vrijheid in...

Nauwelijks waren ze buiten het speelplein-hek, of de rij werd verbroken.

„Wie knikkert er mee?” vraag-schreeuwde Martien Goossens.

„Ik — ik — ik!” Wel drie, vier liefhebbers drongen zich om hem heen.

„Hier is een mooi kuiltje!” riep Jan de Bruyn. „Kom, jongens!”

Het duurde niet lang, of ze waren heelemaal in hun spel verdiept. Kees was niet gelukkig; hij verloor twee spelletjes achter elkaar. — Martien won.

Over het speelplein zagen ze Leen en Wim aankomen — ieder met een volle tasch onder den arm.

„Speel jullie mee?” noodigde Martien uit.

Leen schudde ontkennend het hoofd; maar eer hij wat zeggen kon, had Wim al geantwoord:

„Dat kan niet — wij moeten voor meneer schriften naar zijn huis brengen.”

„Jij niet eens, opschepper,” beet Kees hem toe. „Meneer heeft het aan Leen gevraagd — ik heb het zelf gehoord!”

Wim keek verbluft — hij begreep niet, waarom Kees zoo uitviel ineens. Hij dééd hem toch niks! Nou dan! En meneer had het wél gevraagd, omdat Leen de schriften niet allemaal in zijn tasch kon krijgen.

Dat wilde hij zeggen, maar Kees keerde zich om naar Jan de Bruyn.

„Kom Jan, laten we doorgaan met spelen. Hij met z'n opschepperij!”

En de beide vriendjes lieten Leen en Wim staan — speelden verder. Martien begreep er niet veel van, hij stond wat verwezen te kijken. . . .

„Kom meel” zei Wim, en trok Leen aan den arm. Hij had terdege gemerkt, dat Kees niets met hem wilde te maken hebben. — Waarom? Wim wist het niet. — Hij had nooit wat met Kees gehad. . . . en al had het hem wel eens eerder geschenen, dat die onvriendelijk tegen hem was, zoo erg als vanmiddag was het nog nooit geweest. Leen had het óók gemerkt.

„Heb je ruzie met Kees?” vroeg hij, toen ze een eindje zwijgend waren doorgelopen. „Hij deed zoo. . . . eh. . . . zoo. . . .”

„Ik weet óók niet, waarom,” verklaarde Wim. „Ruzie hebben we niet. . . .”

Verder praatten de jongens er niet over. Ze waren nu bijna bij meneer z'n huis. Daar had je het al.

Wim schelde.

Ze mochten van mevrouw even binnenkomen: je kon toch je tasch niet op de stoep uitpakken!

En toen naar huis!

Op den hoek van de straat kwamen ze meneer tegen.

„Dank je wel,” zei hij nog. Wim kreeg een kleur van genoegen. . . .

II.

NA SCHOOLTIJD.

Het was bij vijven, toen Wim thuis kwam. Moe zat op hem te wachten; meestal was hij zoo laat niet. Ze hoorde hem in de gang z'n tasch neerzetten, z'n goed aan den kapstok hangen. . . .

„Nee? Och, die hebben misschien andere albums. . . .” meende mevrouw.

Wim dronk zijn thee — hij gaf op de laatste opmerking van zijn moeder geen antwoord; toen hij z'n kopje neerzette, begon hij over den leeswedstrijd. Vond Moeder dat niet een pracht-idee van meneer Doppers? Je kon er op rekenen, dat ze allemaal hun best zouden doen in de klas! Nou! Maar lezen — dan moest je óók goed begrijpen wat er stond. Vanmiddag nog; toen had hij onder het lezen een paar moeilijke woorden gevraagd — de anderen wisten ze óók geen van allen, maar die hadden ze niet gevraagd! Meneer zei ook, dat dat verkeerd was: je moest niet over de moeilijkheden heenlezen.

Mevrouw Donckers gaf niet veel weerwoord: ze luisterde naar de enthousiaste beschrijvingen, die Wim gaf, en naar de wijze opmerkingen, die hij maakte. „Neuswijs een beetje,” dacht ze — maar ze zei het niet.

Op den schoorsteen sloeg de pendule — zes slagen!

„Al zes uur, Moe?” vroeg Wim. „Dat kán toch bijna niet.”

„Nee, de klok is van slag af. 't Is nu halfzes. Maar 't wordt toch tijd om brood te gaan snijden.”

Met een stonde op, maakte licht en begon de tafel te dekken. Dat was gauw gebeurd: voor twee personen brood klaarmaken noemt niet veel tijd.

Na den eten ging Wim met z'n tasch naar boven. Hij ging z'n boeken halen voor morgen, en zou dan beneden komen huiswerk maken. Dat deed ie altijd in de huiskamer — met Moeder samen was het toch nog rustig genoeg, en 't was véél gezelliger dan alleen boven. . . .

Ja, wat moesten ze ook weer voor rekenen? Wim zocht in z'n agenda-tje: nee, opgeschreven had ie het niet. Toch moesten ze sommen maken; meneer gaf voor rekenen altijd wat op. . . .

Dan maar gaan vragen bij iemand.

„Moe,” zei Wim, zodra hij beneden de kamer inkwam, „ik wou even huiswerk gaan vragen bij een van de jongens.”

„Heb je het dan zelf niet opgeschreven?”

Tòch de sterkste

2

Mevrouw Donckers stond op, om de kamerdeur open te doen. Op hetzelfde oogenblik haast kwam Wim binnen.

„Dag Moe,” zei hij. Hij zette de tasch, die hij mee de kamer in bracht, op een stoel, en kuste zijn moeder.

„Dag Wim — je bent laat, jongen.”

„Ja Moe — ik heb met Leen Horsting schriften voor meneer weggebracht.”

„O!” Het was aan den toon, waarop mevrouw dit zei, te hooren, dat het een opluchting voor haar was, dat Wim niet had behoeven school te blijven. „Wil je thee?”

„Graag, Moe.”

Terwijl zijn moeder een kopje thee schonk, ging de jongen bij het raam zitten, tegenover het plaatsje van Moeder.

Hij zat wel vaker zoo met haar samen in den vallenden schemer — ze waren maar met z'n beidjes meer, na Vaders dood, en het was net, of ze daardoor nog meer van elkaar hielden, elkaar nog meer noodig hadden, dan vóór dien. . . . Dikwijls praatten ze samen over allerlei, waar Moeders anders met jongens van Wim z'n leeftijd nog niet over spraken; en Wim vertelde haar alles uit z'n leven op school en van z'n omgaan met de jongens.

„Hoe was 't vanmiddag?” informeerde mevrouw.

Ze zette het gevulde kopje op de vensterbank, dicht bij haar jongen, en ging op haar eigen plaatsje tegenover hem zitten.

„Fijn, Moe. En meneer gaat een leeswedstrijd houden en ik moet m'n album meebrengen. . . .”

„Album?”

„Ja, u weet wel, dat van Tik-Tak, met de vogels.”

„Hoe kwam meneer daaraan?”

„Wel, we hadden Dierkunde en toen vertelde ik, dat ik zoo'n album heb. Ik mág het toch van u wel meenemen, Moe?”

„Zeker, vent. Da's erg leuk, hoor. . . .”

„Nou! — De andere kinderen hebben er geen van allen een, geloof ik.”

„Van rekenen niet. — Mag ik?”

„Als je niet te lang wegblijft, in den avond.”

„Nee, Moe. Eén van de jongens woont hier vlak bij.”

Hij had al bedacht, dat ie naar Jelle Feenstra zou gaan — die woonde het dichtst in de buurt.

Buiten was het heelemaal donker; de lantaarns waren stralende punten tusschen de donkere huizenrijen. „Jammer, dat we niet in een winkelstraat wonen,” bedacht Wim. Daar was het 's avonds altijd veel leuker; je had er meer licht, van de étalage's, en het was er veel drukker. . . . Zoo'n gezellige drukte. In deze straat liep haast niemand; er kwam natuurlijk geen mensch, of hij moest er wónen.

Nee, saai was het er 's avonds.

De jongen overlegde, of hij niet 'n eindje doorlopen zou, om 'n paar winkelstraten te zien. Nee, niet doen. Moeder had gezegd van niet-te-lang-wegblijven — en bovendien, als je al je huiswerk nog moet, loop je toch niet zoo prettig. Gek is dat.

Welk nummer woonde Jelle ook weer? 14? of 16? Wacht, de naam stond op de deur. . . . Bij het licht van een lantaarn ontcijferde Wim het naamplaatje op No. 14. Rees-kamp, stond er op. Dan zou hij dus vermoedelijk op 16 moeten wezen. 't Was maar gelukkig, dat er een lantaarn vlak bij stond, want verder van 't licht af kon je geen letter onderscheiden. Toch lastig, als je pas ergens woonde. In Horstberg kon hij iedere straat en ieder huis wel in den donker vinden. Afijn, dat zou hier op den duur natuurlijk wel beter worden.

Jelle was thuis — dat tróf alvast.

„Sommen? Zeker, of we die maken moeten. Wacht maar even. . . .”

Wim bleef in de verlichte gang staan, terwijl zijn kamerad naar binnen ging, om het sommenboek en het huiswerkboekje. Hij hoorde stemmen in de kamer, waarvan Jelle de deur half-open had laten staan, maar het was niet te onderscheiden, wat er gezegd werd.

Daar kwam Jelle terug.

Vijf sommen moesten ze — samen keken de jongens ze

na in het boek. 't Viel mee; de opgaven waren niet heel moeilijk, zoo te zien.

„Hoe bevalt het je hier op school?” informeerde Jelle, nadat Wim het sommenwerk had opgeschreven.

„Best hoor!”

„Hadden jullie in Horstberg een leuken onderwijzer?”

„O ja — meneer Van der Lee. Maar hij was al een beetje oud, zie je.”

„Nou, meneer Doppers is een fijne meester, hè? De fijnste van de heele school.”

„Ik vind het wel prettig bij hem,” vertelde Wim. „En hij is niet streng ook...”

„Niet streng? Nou, dat zou je niet meevallen, jòh! Moet je eens probeeren, niet te werken...”

„Niet te werken?”

„Dan is meneer èrg streng, hoor! Anders kan ie heel veel hebben, maar je moet je werk in orde hebben.”

„Daar heeft ie toch gelijk in!”

„Vanzelf. En weet je — het is net, of je voor hem veel harder werkt dan voor een ander. Ik weet zelf niet, waarom.”

„Krijg je hooge cijfers bij hem?”

Wim was in Horstberg altijd aan hooge cijfers gewend geweest, en hij zat er 'n beetje over in, dat er op deze school misschien niet zoo gauw achten en negens werden gegeven. Maar het antwoord van Jelle stelde hem gerust.

„Als je ze verdient, dan wel. Kees Brouwer heeft es een keer een tien op zijn rapport gehad, voor geschiedenis.”

„Is Kees èrg knap?”

„Nou! Hij werkt hard ook. Hij, en Jan de Bruyn, en Anneke Verstraeten, en Nel Roelvink.... Die werken tegen mekaar op, om nommer één te zijn....”

„Jelle!” klonk een stem uit de kamer, „je staat toch niet aan een open deur?”

„Nee, Moe,” riep Jelle terug. „Ik moet naar binnen, jòh,” voegde hij er bij tegen Wim — adieu, hoor.”

„Adieu — en dank je wel.”

Wim hoorde de deur achter zich sluiten — hij stond

III.

DE PLAATJES.

Jan en Kees waren samen den polder ingegaan. Gewa- pend met een schepnetje en een blikken bus, hadden ze de

slooten afgespeurd, op zoek naar dieren voor het school- aquarium.

En de vangst was buitengewoon meegeloopen. 'n Paar groote, zwarte waterlorren hadden ze gevangen; van die dikke, met glimmende schilden. Salamanders hadden ze ook, en 'n ruggezwemmer.

Kees had 'n geelgerande watertor geschept en in de bus willen doen, maar dat had Jan tegengehouden.

„Ben je mal, jòh,” zei hij, „dat moet je niet doen. Die

weer op straat. Z'n gedachten waren vol van wat hij zoo- even gehoord had over die hooge cijfers en dat nommer één zijn. Daar wilde hij ook aan mee doen; stel je voor, hoe fijn het zou wezen, als hij dat eens haalde. Wat zou Moeder er mee in haar schik zijn! Hij zou er zijn best voor doen; nòg meer dan tot nu toe.

Vervuld met dat voornemen, stapte hij stevig naar huis; begon daar onmiddellijk zijn werk....

Ingespannen zette hij zich er aan; het zou in de puntjes af....

Moeder zag het wel, dat haar jongen zoo zijn best deed, en ze glimlachte.

Een beste vent was hij — hij deed wát hij kon, om haar een genoegen te doen. Vooral, sedert Vader er niet meer was, had ze dat opgemerkt en ze was er dankbaar voor.

Dankbaar aan den Heere, Die haar jongen dat in het hart gaf.

„Klaar, Wim?” vroeg ze, toen hij, met een zucht van ver- lichting, ten laatste zijn pen neerlei.

„Ja Moe. Vijf sommen af — ze komen mooi uit ook.”

„Fijn voor je. — En je andere werk?”

„Ook af, Moe. Mag ik nog wat opblijven bij u?”

„'n Half uurtje, dan is 't bedtijd.”

„Hè....”

„Nee jongen, niet langer. Je hebt je slaap noodig, dat weet je wel.”

Toen zeurde Wim niet meer — hij wist, dat Moeder op dat punt onverzettelijk was....

Want in Moeders hart leefde de vrees voor de kwaal, waaraan Vader was gestorven....

geelgeranden zijn zulke kwajen. Die vreten je salamanders allemaal op....”

„Dan doen w' em apart,” vond Kees, maar tegelijk be- greep hij, dat dat niet ging, omdat ze niet meer dan één bus hadden. 't Was wel jammer, om die tor weg te doen, maar ja — je kon er de salamanders niet aan wagen en daarom had hij de geelgerande weer in de sloot goegoid....

Toen waren ze verder gegaan met hun tocht langs de waterkanten, en in een smal slootje, achter een stuk wei- land, ving Kees een koningssalamander; zoo'n groote, met hel-gele vlekken op den buik....

„Jan!” schreeuwde hij naar zijn makker, die een pas of twintig verder over het water gebogen tuurde, of dáár soms „wat zat”. „Jan!”

„Wat is er?” riep die terug, meteen al aan komend.

„Zie es! Da's een moei!”

Jan bekeek de vangst als een deskundige. 't Was 'n prachtbeest! Zoo een had meneer nog nooit in het aquarium gehad! Daar zou hij blij mee wezen.

„Als die torren 'em nou maar niet doodbijten,” weifelde Kees, het beest in de hand houdend boven de bus. „Het zou jammer en jammer zijn, om die mooie vangst te verliezen.”

„Welnee, jòh,” verzekerde Jan. „Zwarte torren doen niks; die geelgerande, dát zijn rakkers.”

„Vooruit dan!” besloot Kees, en de koningssalamander kwam in het water van de bus terecht.

Nu hielden ze met visschen op — de buit moest thuis gebracht.... Kees zou de beesten bewaren tot den volgen- den ochtend, en ze dan mee naar school brengen, om ze aan meneer te geven.

Met z'n bus kwam Kees naar school. Jan zag hem in de verte al; hij liep hem tegemoet, want ze hadden samen ge- vangen en moesten dus de vangst ook samen aan meneer brengen. Dat was eerlijk.

„Wat heb jullie daar?”

Zoodra ze het speelplein opkwamen met hun bus, liepen twee, drie jongens op hen toe. Wim was er onder.

Het aquarium stond altijd in de belangstelling der jongens; meneer Doppers wist z'n „menschen” er voor te interesseeren, en telkens, als er wat nieuws in kwam, had bijna heel de klas daar aandacht voor. Toen de jongens Kees met een bus het speelplein zagen opkomen, begrepen ze wel, dat daar waterdieren in zouden wezen — alleen maar: wat voor?

„La's kijken!” zei er een, dicht op Kees aandringend, die nu stilstond temidden van een kringetje nieuwsgierigen.

„'n Pracht-salamander hebben we,” verkondigde Jan met trots. „Zoo'n groot!” en hij wees met uitgespannen duim en wijsvinger, Kees tilde de bus wat hoger, dat de kijkers niet zoo heel diep hoefden te bukken.

„'t Zijn mooie,” zei Wim. Hij was wat naar voren gedrongen, en bukte over het water met de beesten.

„Hé joh, duw mij niet opzij,” protesteerde Martien. „Ik wil óók wel es zien...”

Martien zei het niet boos, hij wás er niet boos om, dat Wim hem wat vóór was — dat was immers geen ópzet. Maar Kees hoorde het hem zeggen, en die viel opeens uit: „Dat joch dringt altijd een ander opzij.”

Hij snauwde zóó, dat de anderen er erg in hadden, maar niemand zei een woord er over. De torren en de salamanders waren té interessant; vooral de koningssalamander werd algemeen bewonderd. Jan haalde hem er uit; liet het dier op zijn geopende hand zitten.

„Daar komt meneer aan!” waarschuwde iemand. Meneer Doppers zag het groepje, belangstellend verdiept in het bekijken van Kees' vangst.

„Hebben jullie wat moois, jongens?” vroeg hij.

„Ja meneer. — Beesten voor het aquarium. Mogen we ze vast er in gaan doen?”

„Uitstekend, Kees. Jij zorgt nog es best voor m'n dierenverzameling.”

Kees genoot. — Ziezoo — dat was tegen hem, en niet tegen Wim Donckers. Nou was hij es de eerste; nou stond dat Wimpie er bij en had lekker de kans niet boven hem uit te komen.... Maar in het genot van zijn glorie vergat

Kees zijn vriend niet: „Jan en ik hebben ze samen gevangen, meneer,” zei hij.

„Dan gaat Jan óók mee om de vangst te bergen,” besliste meneer, en de beide jongens mochten met hem mee naar binnen, terwijl de anderen buiten moesten wachten, tot de beginbel ging....

Kees genoot den heelen morgen.

Hij was de man: vooral die koningssalamander was prachtig, en dien had hij dan toch maar gevangen. Meneer Doppers had gezegd, dat koningssalamanders heusch niet zooveel voorkomen, en dat het werkelijk een buitenkansje was, als je er een ving. Kees had het verhaal mogen doen, waar en hoe hij het beest had bemachtigd: Kees voelde zich!

Zelfs toen, onder het hoofdrekenen, Wim weer es even „opgeschept” had, had dat hem niet zoo geraakt als anders.

Meneer had een moeilijke som opgegeven; er waren maar 'n paar vingers gekomen, het grootste deel van de klas zat, met ernstige denkgezichten, nog te rekenen.

„Ik zie pas drie vingers,” zei meneer. „Kees en Anneke, en Wim....”

„Veertien gulden vijf en dertig,” flapte Wim toen ineens het antwoord er uit. Kees keek verstoord om — en meneer zei:

„Het antwoord is wel goed, Wim — maar je mag het niet zeggen, éér ik het vraag!”

Wim stotterde, wat uit z'n evenwicht gebracht:

„Ik dacht, eh, ik....”

„Je bedoelt er geen kwaad mee, dat weet ik wel, maar in 't vervolg moet je toch wachten.... Anneke, reken jij het eens vóór.”

Dat laatste verzoende Kees een beetje; Wim mocht het fijn niet doen. Hij keek naar hem: je kon zien, dat dat standje van meneer — Kees vond het een standje — hem leelijk dwars zat.

Net goed. — Dat joch nam nou altijd je kans weg, om een antwoord te geven. Inplaats van behoorlijk zijn beurt af te wachten, schreeuwde hij maar door de klas. Dan kon

een ander het niet meer zeggen — wat is er nou voor aardigheid aan om een antwoord te geven, dat ze allemaal al gehoord hebben — en Wimpie was de knappest, die het alwéér geweten had.

Als je zóó nummer één moest worden....

De rest van het uur kreeg Wim geen beurt meer en Kees z'n prettige stemming kwam al heel gauw weer boven. Hij mocht een som voorrekenen; dat ging uitstekend. — En Wimpie zat zoo stiltejes te kijken!

„Vanmiddag mag ik mijn album meenemen, hè Moe?” Wim vroeg het wel, maar hij wist van te voren, dat het immers goed was! Het vogel-album had hij al klaar liggen, netjes in dun papier gepakt. Tegen schooltijd stopte hij het in zijn tasch — 't was 'n prachtalbum en Wim was er heel zuinig op.

„Ik heb m'n album meegebracht, meneer,” zei hij vóór schooltijd. „U weet wel, van die vogels.”

Ja zeker, meneer wist het nog heel goed, en toen het Dierkunde-les was, mocht Wim het plaatjes-boek te voorschijn halen. Ze mochten allemaal om den lessenaar heen komen staan; een paar zaten bovenop de banken. Wim, vooraan, mocht de bladen omslaan van het album, dat meneer vasthield.

Kees trok een verachtelijk gezicht: 't was ook wat, die plaatjes! Maar al gauw zag hij, dat het wel een fijn album was, en in z'n hart kwam de afgunst.

Kijk ze nou allemaal om den lessenaar dringen — kijk die Wim es! 'n Gezicht trok die, of hij hier de baas was....

Even dacht Kees aan den koningssalamander: daar keek nu niemand naar om.

„'t Is nog niet heelemaal vol, meneer,” zei Wim, toen er op een blad twee plaatjes ontbraken.

„Dat zien we wel,” snauwde Kees.

Een paar lachten, — meneer keek hem scherp aan, maar zei niets. Het was hem al meer voorgekomen, of de verhouding tusschen Wim en Kees niet was, zooals het wezen moest; er zat iets tusschen die twee.

„'n Fijn album,” vond Jans Koning, „ik wou, dat ik het had.”

„Dan moet je thee-zakjes sparen, waar Wim?” zei Anneke Verstraeten.

„Ja — maar alleen van de Tik-Tak's thee,” antwoordde Wim.

„Dat snappen we niet! 't Staat op 't album!”

Wéér was het Kees, en het klonk ruzie-achtig. Hij ergerde zich geweldig, dat Wim zoo het middelpunt was, en dat meneer hem zooveel had aangekeken, had zijn stemming er niet op verbeterd. Hij had een gevoel, of hij te kort werd gedaan iedere maal, dat meneer Wim prees of over Wim tevreden was....

„Nou ja....” kwam Leen. Kees had tegenwoordig altijd van die stekeligheden.

„Stil jongens — kijken en luisteren,” beval meneer en ze waren stil. Langzamerhand waren al de bladen omgeslagen — het kijken was gebeurd. Achterin lagen een paar losse plaatjes, die Wim nog niet had ingestoken. Meneer liet die óók weer zien, legde ze toen in het album terug en sloot dat.

„Ziezoo — da's afgeloopen. Naar jullie plaatsen.”

„'t Was fijn!” betuigde Jan de Bruyn, wat hem een nijldigen blik van Kees bezorgde. Ging Jan nou óók al meedoen?

„Dat is het,” bevestigde meneer. „Je mag er wel zuinig op wezen, Wim. En” — vervolgde hij tot de heele klas — „als iemand thuis iets dergelijks heeft, dan houden we ons aanbevelen.”

„Jij, Kees!” fluisterde Jan spottend.

„Loop!” bromde Kees terug. Hij was heel niet in de stemming....

„Wat zei je, Kees?” vroeg meneer, die hem in de gaten had gehouden.

„Niks, meneer,” antwoordde Kees — maar hij kreeg toch 'n kleur. Meneer drong niet verder aan — de volgende les begon.

Toen de school uitging kwamen verscheiden kinderen naar Wim toe. Ze wilden graag het album nog eens beter zien — in de klas, zoo met z'n allen er om heen, kon je niet duidelijk de plaatjes bekijken. En Wim, bereidvaardig, haalde zijn schat weer te voorschijn — sloeg het album open.

„s Even kijken,” zei Martien, die met Kees en Jan de schooldeur uitkwam.

„Laten we doorloopen!” stelde Kees voor, maar Martien stapte op het groepje toe. Toen trokken de twee anderen ook mee.

„Scheep niet zoo op, zeg!” begon Kees — nog steeds nijdig.

„Hou je mond, jij!” gaf Nel Roelvink terug, „en kijk uit.” Kees had haar, bij het in de groep komen, per ongeluk hard gestooten en Nel trachtte hem terug te duwen. Daardoor kreeg ook Wim een schok, het album schoot hem bijna uit de handen.

„Hè!” schrok hij, „nog net gehouden.” Maar de losse plaatjes achterin vielen er uit — dwarrelden neer op den grond. Kees zag het — zag óók, hoe Wim bukte, greep...

Ineens — vóór hij er goed over gedacht had, zette Kees er zijn schoen op, schuifde er over heen met zijn voet. ... „Dáár, opschepper, met je plaatjes...”

Wim werd vuurrood.

„Gemeenerd!” schreeuwde hij. „Da's vals!” riepen er een paar, en Kees voelde het zelf eigenlijk ook wel. Maar hij wilde niet laten merken, dat ie er onmiddellijk al spijt van had, en daarom hield-ie zich groot:

„Hú, die paar snertige plaatjes! Ga 't aan meneer zeggen, strooplikker!”

„'t Is gemeen, hoor!” zei Nel. „Je bent een gemeene jongen.”

Wim zei niets — hij had z'n album nog in de hand. Als Kees maar niet zooveel groter was dan hij, dan... Maar Wim was geen vechtersbaas en tegen een robuusten kerel als Kees durfde hij heelemaal niet op. Hij bergde z'n album

„Laat 'em dan niet zoo opscheppen,” zei hij korzelig. „Mispunt, dat ie is.”

„Och, zie je...” begon Jan aarzeland. Maar Kees, driftiger weer, nu hij zich moest verdedigen tegen z'n vriend, viel hem in de rede:

„Wat „zie je”? Je ziet toch, dat dat joch al z'n best doet om de eerste te zijn!”

„Nou,” zei Jan, „nou? Dat geeft toch niks; dat doen jij en ik en anderen toch ook!”

„Maar niet met strooplikken, o zoo!” antwoordde Kees prompt. „Die zit,” dacht hij vergenoegd achterna — dáár kon Jan natuurlijk niets op zeggen. Want strooplikken — op allerlei manier liefjes probeeren een wit voetje bij meneer te krijgen, dat deed een flinke kerel niet. Werken — hard werken: goed! Wat voor meneer doen of vangen of meebrengen: goed! Maar zooals dat joch van Donckers...

„Vind jij dat nou strooplikken, wat Wim doet?” vroeg Jan. „Wat anders?” Kees begreep niet, dat Jan daar nog over praten ging. 't Lag er toch zeker duimen dik op.

„Nee,” zei Jan, „zie je, dat ie geregeld het antwoord door de klas heenschreeuwt, dat vind ik ook vervelend. Maar anders...”

„Daar gáát het juist om,” zei Kees, blij, dat z'n vriendje het op een voornaam punt met hem eens was. „Hij neemt je al de beurten voor je neus weg, en haal jij dan eens mooie cijfers...”

„Nou — ál de beurten...” vergoelijkte Jan, maar Kees ging snel door:

„Omdat meneer hem soms op zijn nummer zet! En hoe lang helpt dat dan nóg...”

Jan sprak er niet verder over — hij voelde wel iets voor Kees z'n redeneering, maar hij voelde tegelijkertijd, dat z'n vriend toch niet heelemaal gelijk had. Kees zei evenmin wat: hij liep verder te denken over Wim en z'n antwoorden-given en z'n strooplikken.... Over de plaatjes dacht hij niet meer zóó erg....

Wim dacht nog wél over de plaatjes. Toen Kees met Jan

in de tasch, terwijl de tranen hem in de oogen sprongen. „Kom Jan, ga je mee?” zei Kees. Hij was toch niet op z'n gemak, want hij voelde wel, dat z' em allemaal gemeen vonden. Nel zei het, maar de anderen dachten het.

Was Wim begonnen te vechten, dan had hij z'n ergernis kunnen weg-stompen en weg-slaan met z'n vuisten; maar Wim deed niets en Kees kon toch niet beginnen. Daarom

ging hij maar weg, en Jan ging met hem mee. Martien niet, die bleef bij de anderen.

Kees voelde, dat ze het geval bespraken, en het stak hem. Jan, naast hem, sprak geen woord.

„Waarom zeg je niks?” begon Kees een gesprek.

„Nou — waarom deed je dat nou? Wat heb je er aan?” Jan keurde het af, dat was duidelijk. En Kees herinnerde zich scherp Jan z'n „t Was fijn!” van dien middag. Als die nu óók...

Kees zette zich in tegen het gevoel, dat sterker werd in zijn hart, het gevoel, dat hij verkeerd dacht en dééd....

wegliep, had Wim z'n album in de tasch gedaan en was zwijsend den weg naar huis ingeslagen. Eén of twee jongens zouden wel met hem hebben willen meegaan, maar ze hadden de tranen in zijn oogen gezien en een vreemde schroom had hen teruggehouden. Want praten met een kameraad, die nijdig, die kwaad is, die vechten wil: dat gaat wel; maar wat moet je zeggen tegen een vriendje, dat tranen in z'n oogen heeft?

Zoo kwam het, dat Wim alleen liep met z'n verdriet. Hij veegde met de hand de tranen weg, die hem in de oogen welden — hij wilde niet huilen. 't Was jammer van de plaatjes, maar 't was geméén van Kees! Waarom zat die hem altijd te treiteren? Hij merkte het best, dat Kees de pik op hem had. Iederen keer was het wat — en nu dit. Ja, omdat Kees groter was dan hij en sterker, daarom durfde-n-ie....

Moeder zag onmiddellijk, dat er wat bijzonders was, toen Wim thuis kwam. En haast vóór ze nog er naar vragen kon, begon Wim er uit zichzelf over. Hij liet haar het album zien en de geschonden plaatjes.

„Ik vind het gemeen, in-gemeen,” zei hij, toen alles verteld was. „Wat heb Kees daar nou aan!”

„En is die jongen altijd zoo tegen je?” vroeg Moeder.

„Ja, Moe. Hij durft zeker, omdat ik kleiner ben. Als ik maar kón....”

Mevrouw Donckers hoefde niet te vragen, wat er gebeuren zou, als haar jongen „kón” — dat zag je duidelijk genoeg aan zijn gezicht en bovendien: zoover kende ze haar Wim wel. Het eene moment bedroef tot tranen toe — het volgende oogenblik verontwaardigd en boos, in staat om er op los te slaan....

Ze wachtte een oogenblik, voor ze weer praatte. Het was waar: wat die jongen, die Kees had gedaan, was leelijk. Daar moest ze Wim in gelijk geven. Maar....

„Luister eens rustig naar me, jongen,” begon ze.

Wim — nog bezig met de besmeurde plaatjes — legde die neer, keek naar Moeder.

„Waarom doet die Kees dat nu?”

Wim haalde de schouders op. — „k Weet niet, Moeder. Hij wou zeker, dat ie zelf zoo'n album had!”
„Maar daarom alléén verniel je toch een andermans spullen niet?”

„Ik weet het niet, Moe. Maar als ik hem es krijgen kan...” Hoe dat precies zou en wát hij dan doen wilde, wist Wim niet; alleen een sterk verlangen zich te wreken leefde in hem, sprak uit z'n woorden, z'n gelaat. Moeder zag het.

„Is het wel goed, wat je nu denkt, Wim?” vroeg ze. De jongen keek haar aan, maar wendde dadelijk de oogen weer af. Moeder begreep hem — zooals ze hem altijd begreep; dat zag, dat voelde hij....

„Je wilt Kees kwaad terug doen, hè? Ja, ik begrijp het wel. — Maar Wim, je weet beter.... We mogen geen kwaad met kwaad vergelden....”

„Ik deed hem niks,” stribbelde Wim tegen. „Laat ie van mijn plaatjes afblijven.”

„Alles goed en wel, Wim, maar laten we nu eens over jou praten. Jij wilt hem iets terug doen, en dat is verkeerd. De Heere Jezus deed anders, Wim. „Die, als Hij geschol-den werd, niet wedschold, en als Hij leed niet dreigde...”
Ja, Wim wist het wel. Het was niet de eerste maal, dat Moeder met hem over die dingen sprak, dat Moeder hem op den Heere Jezus wees, en op wat Die van ons vraagt.

Toen Moeder haar, direct nadat ze thuis kwam, om een hoodschap stuurde naar Singels, moest ze er onderweg nog geregeld aan denken.

„Wat kijk jij ernstig,” lachte een stem naast haar. „Ik loop al wel twee huizen ver met je mee, en je hebt er nog geen eens erg in.”

Het was Leen Horsting — met 'n groote doos onder den arm.

„Ik moet naar Van Gend & Loos,” ging hij door, „en jij?”

„Naar Singels.” En, omdat haar gedachten daar heelmaal vol van waren, zei ze: „Gemeen hè, van Kees?”

Maar Leen begreep haar niet. Hij was dadelijk uit school naar huis gegaan, wat ie trouwens wel meer deed, en had dus nergens iets van gezien.

„Wat bedoel je?” informeerde hij.

„Van die plaatjes — ben je daar dan niet bij geweest?”

„Op school? Dat album van Wim?”

„Wel dat album van Wim, maar niet op school. Na school,” verduidelikte Nel.

„Ik weet nergens van — vertel es.”

Dat deed het meisje — in geuren en kleuren. Leen werd er nijdig om. Tegen Wim durfde Kees wel, maar tegen hem.... Leen was heel wat sterker dan Wim; hij was voor Kees niet bang. Met hem kon Kees beginnen. Maar dat durfde die zoo gauw niet!

Zoodra hij Kees zag, zou Leen het hem zeggen, dat het gemeen was van die plaatjes, en laf, om tegen iemand te beginnen, die veel zwakker is....

En Leen zag Kees....

Vanzelf zag hij Kees — want toen de doos weggebracht was bij Van Gend & Loos, ging hij hem zoeken. Dat was makkelijk genoeg, het stadje was niet zoo groot en je wist gewoonlijk wel, waar je de jongens vinden kon. Eerst op de Markt gekeken — daar waren er een paar aan 't spelen, maar Kees was er niet bij. Toen naar buiten, aan 't Kanaal.

Aha — daar liepen de heeren: Kees en Jan en Arie Westerink. Ze zagen Leen aankomen — wenkten hem. Hadden ze geweten, hoe z'n stemming op dat oogenblik

En Wim had al meer dan eens geprobeerd, dat te doen — was al meer dan eens voornemens geweest: „van vandaag af zal het beter worden” en telkens....

„Het gaat niet, Moe,” fluisterde hij zacht, als beschaamd. Zijn Moeder nam zijn hand en trok hem zacht naar zich toe. En ineens duwde Wim zijn hoofd tegen haar borst — als om zich te verbergen.... Haar hand gleed streelend over zijn hoofd — toen hoorde hij haar vertrouwde stem: „Het gaat wel, Wim. Maar héél moeilijk. En nooit alléén! Het gaat, als de Heere Jezus ons helpt. Als we Hem er om bidden — dan gaat het.... Zal je dat doen, jongen?”

Stom knikte Wim — en Moeder wist, dat haar jongen tegen zijn wraakzucht strijden ging.

Moeder wist óók, dat haar gebed hem daarin zou steunen.

Wim zei dien avond niet veel meer. Maar toen hij op bed lag, fluisterde hij zacht: „Lieve Heere Jezus — het is zoo moeilijk om te vergeven en weer aardig tegen Kees te zijn.... Ik kan het haast niet. Help Gij mij.... Amen.”

Buiten twinkelden de sterren als gouden schitteringen in de donkere lucht.

IV.

LEEN.

Verontwaardigd was Nel Roelvink den weg naar huis ingeslagen. Gemeen van Kees, om die plaatjes te vernielen. Ze had het hem lekker gezegd ook!

Nel liep zich op te winden van kwaadheid — was ze maar een jongen, dan zou ze Kees wel aangevlogen zijn! Die Wim durfde zeker niet goed; nou ja, hij was kleiner dan Kees en lang niet zoo sterk. Dat maakte het nog leelijker, wat Kees gedaan had.

was, allicht zouden ze het dan gelaten hebben. Maar hoe konden ze dat weten?

„Ga je mee spelen?” vroeg Kees, zoodra Leen dicht genoeg bij gekomen was.

„Met jou zeker?” minachtte die. „Dank je wel, hoor!”

„Waarom niet?” stootte Kees op, geprikkeld al dadelijk door Leen z'n toon.

„Omdat je 'n gemeene valschaard bent — nou weet je het,” barstte Leen los. „Tegen Wim Donckers durf je, hè, lafbek!”

Arie en Jan keken stom verwonderd. Als ze dat nu verwacht hadden!

„Zeg 't nog es!” schreeuwde Kees, rood van drift. Als dat stemmetje van binnen Leen maar geen gelijk gegeven had, was hij misschien niet direct zoo woest-nijdig geworden, maar nu wond hij zichzelf op — om het niet te hooren.

„Nog wel honderd keer,” smaalde Leen. „Lafbek!”

Pats! daar klonk de eerste klap, en meteen stormde Leen op Kees los. De beide andere jongens keken verschrikt toe — het ging alles zoo gauw!

De twee vechtersbazen rolden over den grond, in het gras aan den waterkant — in 't begin was het niet te zien, wie winnen zou. Van weerskanten werden stevige klappen uitgedeeld.

Maar op den duur bleek Leen de sterkste — en hij dekte zijn tegenstander ongenadig af.

Kees wilde niet schreeuwen; hij beet de tanden op elkaar en sloeg blindelings terug. Z'n meeste slagen misten — en de vuisten van Leen daalden onbarmhartig neer.

„Heb je nu genoeg?” hijgde die. „Praatjesmaker! En doe dien jongen nu nog eens wat!”

Eindelijk stond Leen op en zonder een woord verder ging hij terug. Ziezoo — dat was gebeurd.

Kees — beschaamd voor z'n twee makkers en woedend op Wim, die zeker tegen Leen gekletst had, bracht z'n kleeren in orde....

„Wacht maar, ventje,” mompelde hij, op Wim doelend. Het stemmetje van binnen hoorde hij niet, nu...

Leen vertelde van die vechtpartij niets aan Wim. Toen hij hem den volgenden morgen zag, voor negenen, liep hij hem tegemoet, zooals hij wel meer deed, maar over het album of wat daarmee in verband stond, sprak hij geen woord. Leen hield er niet van, te praten over wat hij zelf gedaan had — vooral niet, wanneer het iets was, dat hij voor een ander deed. En Wim begon evenmin over de plaatjes. Hij had zich voorgenomen, met de andere jongens gewoon mee te spelen, ook al was Kees er bij — net, of er niets gebeurd was.

Het had hem dien morgen wel een zwaar kwartiertje gekost. Toen hij z'n album weer zag, was de woede opnieuw in hem opgekomen; had hij opnieuw gevoeld, hoe geméén het was van Kees... Maar de herinnering aan Moeders woorden was ook dadelijk bij hem wakker geworden, en toen hij aan tafel zat en voor z'n boterham bad, had hij er aan toegevoegd: „en helpt U mij, om vriendelijk tegen Kees te doen. Amen.” Dat wist niemand dan hij en — de Heere. Ook Moeder niet.

Zóó was Wim naar school gegaan — zóó kwam Wim Leen tegen. Die merkte er niets van — hoe zou hij ook?

Bij het schoolplein vonden ze verschillende andere troepjes jongens — al gauw deden de twee met een spelletje mee. Kees was er ook, maar Kees had zeker nergens zin in. Hij stond tegen den muur geleund, in z'n eentje, en keek toe...

Wim zag hem wel; hij wees hem aan Leen.

„Waarom zou Kees niet meedoen?” vroeg hij, en tegelijk wenkte hij met de hand.

„Niet doen!” zei Leen, — maar Wim lette er niet op en ging naar de plek, waar Kees stond. Hij wilde nu zijn goede voornemens ten uitvoer leggen.

„Doe je mee, Kees?” vroeg hij.

Kees had hem zien komen en z'n stemming was daardoor niet verbeterd. Dat joch wist alles natuurlijk, want Leen

gevingsgezindheid verdwenen, en had hij inwendig op Kees loopen schelden. Dat was niet goed geweest — en Wim dacht aan z'n gebed... En aan wat Moeder gezegd had: „Het gaat wel, Wim — maar héél moeilijk. En nooit alléén! Het gaat, als de Heere Jezus ons helpt. Als we Hem er om bidden...”

En Wim nam zich voor wéér te probeeren, wéér te beginnen, niet op te geven: hij had immers gebeden, hij bleef er voor bidden...

V.

DE LEESWEDSTRIJD.

Meneer Doppers keek de klas rond, en glimlachte.

Ze zaten allen met hun leesboek voor zich, in gespannen verwachting. Want al waren er verscheidene jongens en meisjes bij, die héél goed wisten, dat zij den prijs niet zouden halen — allemaal waren ze toch benieuwd, wie de gelukkige zou zijn. En de goede lezers — de kinderen, die wisten, dat ze een kans maakten en heimelijk hoopten, dat ze het allerbeste lezen zouden en den prijs krijgen, dié zaten naar meneer te kijken, of ze nu al aan zijn gezicht konden zien, hoe de uitslag zijn zou.

„Ik zal jullie laten lezen in de volgorde van de lijst,” zei meneer. „Dus alphabetisch.”

„Dan ik vóór Wim,” flitste het door Kees' gedachten, maar hij dacht er niet verder over, of hij het prettig vond of niet.

„Karel Abels,” zei meneer. Karel stapte naar achter den lessenaar — en al gauw was iedereen vol aandacht voor het lezen. Want; mochten ze anders nog wel eens afzwerven met hun gedachten, nu luisterden ze allemaal uitstekend, om voor zichzelf al vast uit te maken, wie de meeste kans op den prijs had.

zou het hem best verteld hebben. En wat wou die nou? „Meespelen!” Kon je gelooven!

„Nee!” Norsch kwam het er uit — Als Leen maar niet in de buurt geweest was, dan... Maar Leen was er wel, en terdege!

„Kom, kerel!” hield Wim aan, maar Kees bleef weigeren.

„Nee, zeg ik immers!” snauwde hij. „Ruk uit!”

Toen ging Wim — hoewel hij er niets van begreep. Want

als er één nijdig had moeten zijn, dan hij toch zeker! En

niet Kees! Die kapotte plaatjes waren toch van hem geweest! Die Kees kon voor zijn part naar de maan loopen. Hij moest niet denken, dat ze hem noodig hadden!

In de klas zat Wim er nog over na te denken. Kees was wel erg nijdig geweest. Waarom eigenlijk? Dat begreep Wim niet. Maar hij begreep wel, dat er van zijn eigen goede voornemens niet veel terechtgekomen was. Toen ie naar Kees toeging, toen was alles in orde geweest, had ie gedacht; maar na dat leelijke „Ruk uit!” was z'n heele ver-

Een lánge beurt kreeg je niet, dat kón niet, omdat er zooveel kinderen waren. Meneer las tóch al twee uur in plaats van één.

Kees las prachtig. Hij deed z'n uiterste best, en toen hij weer zitten kwam, fluisterde Jan: „Je háált 'em, hoor!” Maar Kees gaf daar geen antwoord op.

Nog een paar beurten — toen kwam Wim.

Met 'n vijandigen blik keek Kees hem na, toen hij daar vóór de klas stapte. Of ie den prijs al had, zóó liep dat joch, dacht hij.

Wim deed z'n uiterste best — hij zou zoo dolgraag den prijs hebben... Zoo'n fijn boek! En Moeder zou het zoo prettig vinden...

Je kon wel hooren, dat dat kleine Donckersje mooi lezen kon — dacht Nel. Zeker zoo mooi als de beste van de klas. Ze probeerde iets op meneer z'n gezicht te zien, maar dat ging niet.

Meneer Doppers gaf een cijfer — ze probeerde nog, aan de beweging van zijn hand te ontdekken welk, maar dat lukte al evenmin — en zei verder geen woord dan: „Wie volgt.”

De leestijd was veel gauwer om dan ze meenden; met zoo'n spanning hadden ze iederen keer weer geluisterd, mee-beoordeeld, beslist...

En toen de laatste gelezen had, wachtten ze...

Nu zou het komen — nu zou meneer zeggen, wie den prijs had. Hij stond in de lijst te kijken — keek nog eens... Wat duurde dat lang! Daar ging meneer naar de kast, haalde „Ouwe Bram” er uit. Alle oogen volgden hem. Zocht hij nog iets? Het leek wel zoo. Ja, — hij nam nog een boekje. Stil — nu kwam het!

Achter den lessenaar stond meneer, twee boekjes voor zich.

„Ik zal het jullie maar ineens zeggen,” begon hij. „Jullie hebt allemaal uitstekend je best gedaan, dat vooraf. Maar ja: de één heeft mooier gelezen dan de ander. En — er waren er twee, die het het allermeest deden...”

Twee — twee...

Oogen keken zoekend rond. Kees voelde het bloed naar zijn wangen stijgen.... Zou hij....? Wim staarde strak naar meneer.

„Daarom heb ik gekeken, of ik nóg een prijsje had. En — ik heb er nog een. Zoo mooi als „Ouwe Bram“ is het niet, en daarom moeten die twee besten, jullie weet wel, ieder nog een gedichtje lezen. Wie dat het mooist doet, mag het eerst kiezen.”

Ergens maakte iemand een beweging, alsof hij den vinger wou opsteken; hij hield de hand nog bijtijds omlaag. Toch zag meneer het.

„Je wilt zeker weten, wie de twee gelukkigen zijn, hè?” vroeg hij. „Dat ga ik nu vertellen. Het zijn Wim Donckers en Kees Brouwer....”

Een oogenblik lichtte het in Kees' oogen — een oogenblik maar. Had meneer het gezien? In ieder geval zei hij er geen woord over.

„Hou je tasi,” moedigde Jan zijn buurman aan, toen die lezen ging. Hij hoefde het niet te zeggen: Kees zou alles doen, wat maar mogelijk was, om het niet tegen z'n vijand af te leggen. Reken daarop!

En toch....

Toen ze allebei gelezen hadden, vroeg meneer: „Wie denken jullie....”

Hij had nog niet uitgesproken, of een paar stemmen riepen al: „Wim, meneer, Wim!”

„Nee, Kees!” schreeuwde Martien Goossens, en even was het een verward geroep in de klas. Maar meneer wenkte om stilte.

„Ik vind ook, dat Wim het een béetje mooier heeft gedaan,” zei hij. „Wim mag hier komen kiezen.”

Wim koos natuurlijk „Ouwe Bram”, en dus kreeg Kees het andere. Hij was er wel trotsch op, dat ie een prijs had, en dat het de eerste niet was, zou hij ook nog wel hebben kunnen dragen. Want als het eerlijk ging, kon Kees best tegen zijn verlies.

Maar, dat nou net Wim Donckers de beste was! Die strooplikker! Dat joch, dat Leen op hem had afgestuurd,

behoorlijk bewonderd. Ze had van den leeswedstrijd op school geweten, en ook, dat er maar één prijs zou zijn. En nu vertelde Wim, dat meneer er nog een had bijgedaan.

Gezien had hij dien niet — toen hij Kees er naar had gevraagd, had die ruw geweigerd en was doorgelopen.

„Kees — dat is die jongen, die je plaatjes vuil gemaakt heeft, is 't niet?” vroeg Moeder.

„Hij zit me altijd dwars,” klaagde Wim. „En waarom, weet ik niet.”

„Wat doet ie dan? Vechten, of plagen....?”

„Hij scheldt me voortdurend — voor opschepper en voor strooplikker....” Wim zei het zacht; hij vond het vervelend, die woorden te herhalen.

„Strooplikker? Wat is dat?” vroeg Moeder.

„Nou, dat — dat.... Ja, dat je probeert bij meneer een wit voetje te krijgen.”

omdat ie zelf niet durfde! Als 't nou Jan was geweest, of Anneke Verstraeten....

Wim, in zijn bank, bladerde in z'n pas-verkregen boek. Over z'n schouder keken anderen mee.

Kees legde zijn boek weg — ging dadelijk goed zitten voor het eindigen.

„Kijk jij je boek niet, Kees? Vin' je 't niet mooi?” vroeg meneer.

„Jawel, meneer, maar ik hou niet van opscheppen!”

Het was er uit, eer hij er erg in had, en toen schrok hij er zelf van.

„Het is geen opscheppen, als iemand blij is, met wat ie eerlijk verdient,” zei meneer streng. „Het is veel leelijker, als je zoo afgunstig bent.”

Kees zweeg. — Natuurlijk, Wimpie was weer de brave jongen.... Nou, de pret was er voor hem af....

Wim, heelemaal verdiept in het kijken van z'n prijs, had wat Kees zei en wat meneer antwoordde, niet precies gehoord. En toen om vier uur de school uit was, liep hij op het speelplein naar Kees toe.

„Laat me jou prijs es zien, zeg,” zei hij, „dan mag jij den mijnen kijken.”

Hij haalde het boekje al uit z'n tasch — maar Kees wilde er niets van weten.

„Ruk uit, opschepper!” zei hij. „Ik vraag je toch niks!” en meteen liep hij door....

„Kom mee, Wim,” zei Leen Horsting, „laat hem loopen!”

„Waarom doet ie nou weer zoo?” zei Wim. „Weet jij het?”

„Hij kan natuurlijk niet hebben, dat jij beter leest,” verklaarde Leen. „Moei je niet met hem,” en dadelijk begon hij over wat anders.

Wim praatte mee, maar hij voelde, dat Kees z'n manier van doen nog een diepere reden had. 't Was niet de eerste keer, dat ie zoo snauwde.

En 's avonds, thuis met Moeder, vertelde hij er van. Hij had haar zijn prijs laten zien, en Moeder had dien

„Dóé jij dat dan?”

„Wel nee, Moe. Maar als je een antwoord weet of zoo, dan zeg je 't natuurlijk.”

„Doet die Kees het dan niet?”

„Kön-die maar!” zei Wim, een beetje triomfantelijk.

„O, dus Kees is dom? Dommer dan jij?”

„Nee-e.... Dat weet ik niet,” weifelde Wim. Kees was niet dom, vast niet. Hij was beslist een van de besten van de klas.

„Waarom zegt hij het dan niet?” vorschte mevrouw Donckers. „Hoe zit dat dan?”

„Ja, eh.... Wel, ik ben hem altijd voor!” legde Wim uit, aarzeland. Hij begon de zaak een beetje anders te bekijken, nu.

„Hoe kan dat? Vraagt meneer niet ieder op z'n beurt?” „Kijk, ziet u, als meneer wat vraagt, hè, nou dan zeg je het! En ik ben haast altijd de eerste....”

„Geef meneer jou dan altijd de beurt?”

„Nee-e, dat niet....”

„Dan roep je dus vóór je beurt, als ik het goed begrijp,” zei mevrouw. Wim knikte; ja, zóó was het. En tegelijk begon hij iets te begrijpen, van wat Kees daarvan denken moest.

„Jij laat dus een ander de gelegenheid niet, om een antwoord te geven, Wim. Heb je daar wel eens over gedacht? Die jongen kán niet meer een goede beurt maken, omdat jij 'em de kans voor den neus wegkaapt. Dat is niet prettig voor hem....”

„Maar dat is geen strooplikken, Moe.”

„Nee, dat is het niet. Maar: denk je es even in. Die Kees wil óók graag mooie cijfers halen, en een goed rapport hebben. Als jij nu altijd de antwoorden door de klas roept, heeft hij geen kans. Zegt menéer daar nooit wat van?”

Dat moest Wim toegeven. Ronduit had meneer nooit iets gezegd, van het beurten weggapen; maar wel meer dan eens, dat je niet voor je beurt mocht antwoorden.

„Zie je wel,” zei Moeder. „Wim, jongen, je hebt te veel om je zelf gedacht. Je bedoelde niets kwaads, dat weet ik

wel — maar je vergat, dat de andere kinderen óók graag een goed antwoord geven."

Ja, nu zag hij 't wel; Moeder had gelijk. Hij had met niemand anders gerekend.

"Probeer het te laten, vent," raadde Moeder hem aan. "Want — je weet wel, dat het eigenlijk verkeerd is. De Heere Jezus zegt: „Zoo wat jij wilt, dat u de menschen doen zullen, doe jij hun desgelijks." En jij zou óók niet graag hebben, dat een ander alle antwoorden gaf...."

"Nee, Moe...."

Werktuiglijk haast kwam dat antwoord: de jongen dacht ineens aan zijn pogingen, om vriendelijk tegen Kees te zijn, en hoe die waren mislukt. Dit was nog moeilijker. Precies tegen Kees doen, zooals je graag had, dat de jongens tegen jou deden.... Dat was ontzettend moeilijk. Tegen Leen Horsting ging dat wel, die was zelf aardig en vriendelijk. Maar als Kees zoo snauwde en zoo leelijk deed....

Hij weifelde.... Om zóó iets moeilijks te probeeren. — Het lukte toch niet....

"Alléén niet," dacht hij plotseling. "Alléén niet. Maar met den Heere Jezus...."

"Help U mij dan," bad hij in zichzelf — hij wilde het trachten.

VI.

HET MAG NIET.

Het kostte Wim de eerste dagen niet zoo véél moeite, als hij gedacht had. Z'n voornemen was nog zoo nieuw — elken morgen dacht hij er aan, eer hij naar school ging, en elken dag bad hij er om. Soms, in het begin, was het antwoord op een vraag van meneer Doppers hem naar de lippen gekomen, haast even vlug als z'n hand omhoog zwaaide in de klas — één keer had hij het zelfs gegeven.... Maar over 't algemeen lukte het best....

zelf. Je moest, dat spreekt, wel eens een boodschap doen, voor Vader of Moeder, maar je hebt toch geen school — o zoo! En als die boodschap gedaan was, kon je fijn gaan spelen!

Zoo dacht Wim er ook over. Moeder had hem om suiker en rijst en zout gestuurd, en nu hij z'n inkoop thuis had afgeleverd, mocht hij 'n poosje op straat. Op z'n gemak slenterde hij de Breedstraat uit, liep de Koornmarkt over en keek es rond, of hij daar niemand van de jongens zag. Nee. — Dan de Agnietenstraat in. En ja, in de verte, voor het winkelraam van Donkelman, zag hij Kees staan. Naar de uitgestalde boeken kijken, begreep hij, want Kees las veel.

'n Oogenblik aarzde Wim: gaan of niet gaan? Hij had al zoo lang gewacht, of Kees geen toenadering toonde. Zou hij nu niet eens probeeren? Als je goed wilde worden met elkaar, moest je toch samen praten.... Hij zou het zelf ook prettig vinden, als Kees beginnen wilde.... En daarom....

Besloten in eens, stapte Wim de stoep op, waar de ander stond.

"Bonjour," groette hij. Kees keek op, — verwonderd, toen hij zag, wie het was.

"Wat wou je?" vroeg hij met een onvriendelijk gezicht. "Och...." weifelde Wim. Er kwam een onaangenaam gevoel bij hem op, door Kees z'n manier van doen, maar flinkweg zette hij zich daar over heen, en zei: "Ben je nijdig op me? Waarom?"

"Waarom?" herhaalde Kees, "waarom?" En smalend: "Dat joch vraagt nog waarom!"

"Ja — wat is er dan?" hield Wim aan. "Van dat album....?"

"Och — dat snert-album! Met die paar onnoozele plaatjes! Was dat nou zoo erg?"

"Erg," zei Wim, "het waren toch zeker jouw plaatjes niet? Je hadt...." Toen herinnerde hij zich zijn gesprek met Moeder, z'n goede voornemen, z'n bidden.... Hij hield bot stil, zweeg een oogenblik. Kees zag hem verwon-

Of Kees het merkte? Het scheen haast van niet. Kees bleef hem uit den weg, en Wim durfde niet goed weer met vriendelijk-zijn te beginnen. Want — deed Kees weer leelijk, wie weet, hoe het loopen zou.... Wim was nog niet vergeten, hoe z'n goede voornemens al eens eerder waren verdwenen na een snauw van Kees.... Rustig afwachten, of Kees eindelijk....

Kees merkte het wel, al deed hij, alsof dat niet het geval was. Wat bezielde Wim Donckers nu in eens? Zou die bang voor hem geworden zijn? Nee, dat wel niet — om te vechten had ie immers Leen Horsting?

Meer dan eens had Kees een antwoord kunnen geven nu, en meer dan eens had meneer hem voor z'n goed antwoorden een pluimpje gegeven. Wim kreeg er minder. Dat was wel spijtig voor hem, doch hij hield dapper vol.... Als Kees nu maar....

"Wim is lang zoo vervelend niet meer als eerst," zei Jan de Bruyn op een keer tegen Kees.

"Vind je?" Het antwoord kwam er zoo droog uit, als mogelijk was, want — de opmerking beviel Kees niet.

Hij moest bij zichzelf wel toegeven, dat Jan gelijk had, maar hij wilde niet. Wim was een mispunt, en Wim bleef een mispunt. Zoo'n opschepper! Kees dacht gedurig dingen, waarover hij zich op Wim boos kon maken — want hij wilde niet goed worden. Goed worden — dat zou eigenlijk wezen: ongelijk erkennen. Van dat album óók nog. Daar was later wel niet meer over gepraat, dat niet — toch voelde Kees wel, dat ie daar verkeerd in gedaan had. Soms kon ie haast blij zijn om die vechtpartij met Leen, al had hij die dan verloren. Dat gaf tenminste min of meer een gevoel, dat hij quitte was met Wim — want die had Leen opgestoot natuurlijk.

En nu begon Wim zóó te doen, dat zelfs Jan hem aardig ging vinden. Toe maar! Nou, het zou lang duren, eer Kees met zoo'n vent zou willen omgaan....

Woensdagmiddag! Geen school! 'n Prettige buitenkans, vonden de jongens altijd — zoo'n heelen middag voor je-

derd aan. Wat was dat nu? Waarom hield Wim op? "Laten we daar niet meer over praten," begon die opnieuw het gesprek. "Ik wou...."

Hij had iets willen zeggen over de beurten in de klas, maar Kees liet er hem geen tijd toe.

"Niet over praten!" snauwde hij. "Dat kun je nou makelijk zeggen, hè! Eerst Leen Horsting op me af sturen om me af te dekken...."

"Wat?" Wim hoorde heel verwonderd op. Wat bedoelde Kees? "Ik? Leen Horsting?"

"Ja — dien heb jij op me afgestuurd!"

"Vast niet — daar is niks van aan."

"Welzeker — lieg er nou nog om ook! Opschepper! Stroopliker!"

Kees maakte zich kwaad — hij was blij, dat hij zich kwaad maken kon, om dat geval met Leen en daardoor niet meer over het album hoefde te praten, en wegduwen kon dat gevoel van binnen, dat hem heel duidelijk zei, dat hij verkeerd deed tegenover Wim, al 'n heele poos, en.... nu wéér.

"Nou zeg!" begon Wim. Hij had moeite, niet kwaad te worden; vól te houden nu. "Heusch, ik...."

"Och jöh, loop!" en meteen gaf Kees hem een stomp voor de borst, dat de jongen een pas of wat achteruit wankelde.

"Da's gemeen!" riep Wim. "Da's gemeen!"

"O zoo!" Donkelman, de boekhandelaar, had vanuit zijn winkel al een poosje naar de jongens gekeken — toen hij zag, dat het vechten worden ging, kwam hij naar de deur. "Ga allebei naar je huis!" zei hij. "Allo!"

Wim keek hem dankbaar aan — ging dadelijk. Kees mompelde wat, liep toch ook heen.

"Ik zal je wel krijgen," dreigde hij Wim, terwijl hij hem wilde voorbijlopen. Meteen gaf hij een trap.

"Wat mot dat?" Leen kwam uit 'n zijstraat — hij was bij Wim thuis geweest om dien te halen, en zoodra mevrouw Donckers hem had gezegd, dat haar jongen de straat op was, was Leen gaan zoeken. Hij kwam net bijtijds om Kees

te zien trappen. „Als je vechten wilt..." dreigde hij.
„Met jou niet. Wel met dien klikspaan."
„Klikspaan?"
„Nou zeg — jij zal niet weten wat ik bedoel! Hij heeft
het jou natuurlijk verteld toen, en..."
„Wat verteld?" Je kon zóó duidelijk zien, dat Leen er

niets van begreep, dat Kees nu toch ook te twifelen begon.
Hij gaf geen antwoord.
„Leg jij het es, Wim. Wat heb je me verteld?"
„Ik weet het niet. Hij beweert, dat ik jou op hem heb af-
gestuurd — ik weet niet wanneer."
„O!" Nu ging Leen een licht op.
„Hoor eens," zei hij tegen Kees, „Wim heeft mij heel
niets verteld. Hij weet er niet eens van, van dat knok-
partijtje. En wou jij nou met hem beginnen?"
Leen maakte aanstalten om dan Wim z'n deel over te
nemen en in zijn plaats met Kees te gaan vechten.
„Niet doen, Leen," hield Wim hem tegen.
„Wat? Hij wou jou daarnet..."
„Nee — niet vechten," pleitte Wim, en Kees zei:

nadat Leen en Wim de Langesteeg waren ingeslagen. Hij
was een vechtpartijtje met Leen ontlopen, en daarmee de
kans om nog eens flink slaag te krijgen.

En toch... en toch...
Kees had het gevoel, alsof hij verloren had en Wim ge-
wonnen. Want het zou heel gemakkelijk geweest zijn, Leen
z'n gang te laten gaan — daar had Wim geen hand voor
hoeven uit te steken. En hij had juist gevraagd, niet te
vechten... „Dat was toch wel... wel... nou ja, wel
móóí van dat joch geweest. In Kees' hart kwam het gevoel
boven van spijt, dat hij óók even gekend had, toen hij Wims
plaatjes had besmeurd — en nu was er niemand, voor wien
hij zich wilde groot houden. 't Was waar: Wim deed lang
zoo leelijk niet tegen hem, als omgekeerd. Hij was al een
paar maal naar hem toegekomen zelfs — vanmiddag weer.
En over die plaatjes praatte-n-ie, alsof hij daar heel niet
kwaad om was.

En — ineens zág Kees het — van dat klikken aan Leen,
en Leen vragen met hem te vechten: nee, daar was heele-
maal niks van aan geweest. Anders had Wim vanmiddag
óók wel anders gedaan...

Kees begreep het niet — Kees kreeg een heel raar gevoel
over zichzelf in z'n hart...

In éénen zette hij het op een holletje — dan kun je niet
denken, dan vergeet je dergelijke dingen. Op de Markt
vond hij een paar jongens, die aan 't spelen waren — Kees
deed mee. En in 't vuur van 't spel geraakte Wim Donckers
hem heel en al uit de gedachten.

's Avonds, alleen in het donker van z'n slaapkamertje,
kwamen die gedachten wéér. Onder de jongens op de
Markt was Jan de Bruyn geweest, en die had het over Wim
gehad.

„Ik begrijp niet, wat jij nou altijd op hem hebt te vitten,"
had hij gezegd. „'t Is best een aardig joch."

„Och..." Veel meer antwoord had Kees niet gegeven:
hij kon tòch niet meer over Wim uitpakken als anders, en

„Ik heb immers niks tegen jou, johl!"
„O zoo," berustte Leen.
Kees liep door en de beide anderen sloegen de Lange-
steeg in.
„Waarom moest ik nou niet met hem vechten?" vroeg
Leen. „Ik zag toch, dat ie je trapte."
„Och..." begon Wim. „Het deed geen pijn..."
„Goed, maar hij heeft niet te trappen. Tegen mij kan-die
beginnen..."
„Het mág niet," zei Wim zachtjes.
Leen gaf geen antwoord; hij wachtte tot z'n vriendje door-
ging: „Van den Heere Jezus bedoel ik."
„Als je dat bedoelt..."
„Ja..." Wim sprak nu vrijer. Nu hij er eenmaal over
begonnen was, viel het hem makkelijker dóór te gaan, en
hij vertelde z'n gesprekken met Moeder. Leen luisterde
zuijgend; toen Wim ophield zei hij: „Meneer Doppers heeft
het laatst bij Bijbelsche Geschiedenis óók gezegd. Je moet
mekaar vergeven..."
„Zoals gij wilt, dat u de menschen doen zullen, doe gij
hun desgelijks," zegde Wim op. „Dat wou ik probéeren,
zie je..."
„Jongens..." Leen voelde wel, dat het een heel ding
was, wat Wim probeeren wilde — een héél ding.
„Als je bidt, dan gaat het..." ging Wim verder. „En —
ik heb óók wel schuld, zie je. Van dat antwoorden
geven..."
„Kan wel," vond Leen, „dat kan wel..."
Hij begon z'n zwakkeren makker te bewonderen: er was
nog een andere kracht dan die van je spieren en je vuisten,
zag hij nu. De kracht om te vergeven — en om schuld te
erkennen.
Hij liep een eindje naast Wim voort, het hoofd gebogen,
in gedachten verdiept. Toen keek hij op en zei: „'t Is zóó
beter. Je Moeder heeft gelijk — het moet, zoals het in den
Bijbel staat..."

Kees was niet erg op zijn gemak, toen hij wegsloenterde,

om royaal-weg Jan gelijk te geven, dat wilde hij óók nog
niet.

„Hij pikt de beurten ook lang niet allemaal meer weg,"
was Jan doorgegaan, en Kees — Kees had een eind aan
het gesprek gemaakt, door zich om te draaien en een van

de andere jongens te vragen, of die zin
had, mee te knikkeren.

Maar alleen, op bed, 's avonds, kon
Kees geen ander roepen, en — hij wilde
het nu ook niet meer.

Want ja, wat Jan gezegd had, was
waar; hij had 't zelf al 'n dag of wat gezien, het was net
of Wim gemerkt had, hoe vervelend het was voor de ande-
ren, dat gauw-antwoord-geven; tenminste hij deed het
haast niet meer. En vanmiddag...

Kees was heel eerlijk — Kees erkende bij zichzelf, dat
Wim hem prachtig had behandeld; en Kees begon zich te
schamen over de manier, waarop hij altijd tegen Wim deed.
Dat was niet mooi... Dat was: zónde. Hij was jaloersch
geweest; bang, dat Wim hogere punten zou halen; dat

Wim bij meneer Doppers in een goed blaadje zou komen te staan. Daarom had hij altijd zoo leelijk over Wim gepraat, zoo leelijk tegen Wim gedaan.... Dië was heel anders geweest; dië had het zeker wel niet met opzet gedaan, dat roepen en zoo.... Nee, niet met opzet.... Het duurde lang, eer Kees den slaap kon vatten — hij gooide zich al eens om, op z'n andere zij, maar de slaap kwam niet....

Wat moest hij nu doen tegen Wim? En tegen de andere jongens? Daar was Leen óók, en Jan.... Kees vond het heel moeilijk....

Toen kwam een gedachte in hem op. Vader zei altijd: „Als je iets heel moeilijks hebt, en je weet niet, wat je doen moet, denk dan: „Wat zou de Heere Jezus willen, dat ik deed?“

En dat wist Kees wel — dat wist Kees heel goed. Naar Wim toegaan....

En dan? Wat zou die zeggen? Als die er eens om lachte? Nee, dat zou die wel niet.... Of....? Het was heel moeilijk. Nu niet meer, om te bedenken, wát je doen moest; maar om je voor te nemen, het werkelijk te doen.... Om het te doen: morgen....

Onder de dekens vouwde Kees de handen — hij vroeg den Heere Jezus om kracht....

VII.

„DE RUYTER EN TROMP.“

Meneer Doppers vertelde. Er hing in de klas een gespannen stilte; zoo prachtig was 't Over 1672. Vier landen, die ons vaderland den oorlog verklaarden — en ons land verward, haast weerloos. Het volk — radeloos van angst, dol van hartstocht. De Witt, Johan de Witt, die jarenlang met onkreukbare rechtschapenheid en kloek beleid de

elkander onze misdaden, onze schulden te belijden. Zoo dikwijls voelen we wel schuld, maar we durven er niet voor uitkomen. Dan schamen we ons voor de menschen; dan denken we, dat het vernedert, schuld te erkennen. Schuld erkennen vernedert niet — schuld hebben wel.... En al kunnen we onze schuld, onze zonde voor de menschen misschien verbergen, voor God niet. Als we schuld hebben: dan éérst ze aan Hem beleden, en dan — in Zijn kracht — ook aan de menschen. Zoo deden Tromp en De Ruyter, onze vrome helden....

Kees sloeg de oogen neer — kéék meneer hem aan, of verbeeldde hij het zich?

Meneer vertelde verder — hoe God onze dappere zeelui en onze flinke soldaten gebruiken wilde, om het land te beveiligen en te redden.

Mooi was het, prachtig! Maar Kees moest aldoor denken aan dat verhaal van Tromp en Bestevaer....

Hij moest.... hij zou....

„Eerst aan God — dan aan de menschen.“

„Aan God“ dat deed je, als je badt, als je het Hem vertelde....

Kees dacht aan gisterenavond — op bed....

....dan aan de menschen.“

Ja, dat hoorde er bij, hij voelde het wel. Het liet hem niet los — „aan de menschen“.

Dat was dus: aan Wim....

....zeggen ons werk, Heere, en vergeef ons onze zonden; óók die van vandaag. Leer ons Uw wil te doen, in Uw kracht. En verhoor ons bidden, om Jezus' wil. Amen.“

Meneer had gedankt, en het hoofd nog vol van gedachten liep Kees met de anderen de gang in.

Op het schoolplein keek hij rond — toen stapte hij resoluut naar Wim, die met Leen nèt het hek uitging.

Jan zag het, en keek verwonderd toe.

„Wim....“

Verrast keek die op; Leen ook.

„Het was gemeen van me — van die plaatjes, en —

Republiek bestuurd had, vermoord door het Haagsche gepeupel....

De Prins aan het hoofd van een leger, dat geen leger was haast.... Nergens uitkomst — dan bij God alleen.

God alléén kon helpen — dat wisten onze vaders. En de kerken stroomden vol, en de gebeden stegen op, dringend, vertrouwend....

Zóo deden onze vaders.

Maar: bij het bidden kwam het werken.

Zoals God dat wil.

Ieder op zijn post; ieder doen, wat hij kan, in 's lands dienst.

In het leger — op de vloot....

Alleen: op de vloot was er iets niet in orde. De Ruyter en Tromp, onze twee grootste zeehelden, hadden twist. Al van een jaar of wat terug dateerde dat, al van den slag bij Duinkerken in 1666. Die was door ons verloren. — De Ruyter zei: door Tromp z'n schuld, en Tromp beweerde, dat het zeker zóó niet was.... Hij had immers het vijandelijkmaldeel, dat tegenover hem zich bevond, verslagen!

Dat was zoo, maar hij had den vluchtenden vijand te vèr achtervolgd, tegen het bevel van De Ruyter in en daardoor de rest van onze vloot niet kunnen bijstaan....

Het was tot woorden gekomen — en boos waren de admiraals gescheiden. In 1666.

Nu — in 1672 — had het vaderland al zijn zonen noodig. Dat begreep Willem III, de jonge stadhouder. Hij noodigde De Ruyter en Tromp bij zich, in zijn hoofdkwartier te Bodegraven, en daar — daar hebben ze zich verzoend.

Ze hadden misschien allebei schuld; niét aan de nederlaag, maar daaraan, dat ze woorden en twist hadden gekregen — en allebei erkenden ze het ruiterlijk.

„Heb ik — al is het dan zonder opzet — m'n plicht verzuimd, vergeef het mij,“ zei Tromp, en De Ruyter: „Vergeef me, wat mij ooit in drift tegen u ontviel.“

„Zóó doen mannen, groote mannen,“ zei meneer Doppers, „zóó doen Christenen. Want beiden waren Christen; echt vrome zeelieden. Ze wisten, dat God van ons vraagt,

alles....“ Flink zei hij het — toch, z'n oogen dwaalden weg....

„Ik had óók schuld,“ zei Wim, „ik dacht alléén om mezelf....“

„De Ruyter en Tromp,“ vond Leen. „Dan ben ik Willem III,“ en hij lachte.

Maar al lachte hij — dat ze 't allebei ernstig meenden zag hij wel, en hij was er blij om.

„Kom,“ zei hij,

„zóó is 't veel pretti-

ger. We gaan spelen,“

en hij gooide zijn pet

in de lucht.

Kees en Wim von-

den het goed, dat

spelen — het viel

toch niet méé, over

zulk soort dingen

dóór te praten, von-

den ze. Maar diep in

hun hart waren ze

dankbaar — dank-

baar en blij....

En dien avond, toen het stil werd, knielden ver van elkaar twee jongens. Elk in z'n eigen kamertje. En ze baden — wel voor verschillende dingen. Maar danken deden ze allebei voor hetzelfde — dáárvóór, dat de Heere hen geholpen had, om te doen, wat Hij van ons vraagt: schuld erkennen en schuld vergeven, en elkander liefhebben.... in Zijn kracht....